

1 Domkirken

Vikingerne var asatroende, og de troede på guderne Odin, Thor og Freja. Domkirken blev først bygget efter vikingetiden. Til gengæld var der på området her, hvor i dag domkirken og teatret ligger, hedensk gravplads for vikingerne, der boede i Aros.

2 Vor Frue Kirke

Da Aros blev grundlagt var kristendommen ikke kommet til Danmark. Derfor tog man heller ikke højde for at gøre plads til en stor kirke, da byen voksede frem. Vor Frue Kirke blev bygget uden for Aros efter år 1060, og var den første domkirke i Aarhus.

3 Graven

Gadenavnet Graven minder os om, at Aros' gamle voldanlæg løb her på stedet. Graven opstod formentlig som en gade, der løb langs voldgraven, eller som en gade, der blev anlagt ovenpå den gamle voldgrav. Gaden Graven er godt 500 år gammel.

4 Ved åen - info om vikingetiden

Aarhus blev grundlagt af vikingerne tilbage i 700-tallet, hvilket betyder, at byen er cirka 1300 år gammel. Det gør byen til en af Danmarks ældste – kun Ribe menes at være ældre end Aarhus. Aros var handelscenter for landsbyerne i Østjylland.

5 Bispetorv

Du står nu i centrum af vikingernes by, Aros. I midten af 900-årene var Aros vokset fra at være nogle bosættelser langs åen til at være en by omgivet af voldgrav, vold og palisade. På området her ved teatret og domkirken lå en hedensk gravplads.

6 Dagliglivet – Mad

For vikingerne – også i Aros – var dagens måltider lig med praktiske gøremål. Vikingerne havde kvæg, heste, svin og får som husdyr. Derudover havde man høns, gæs og ænder. Dyrene tjente som næringskilder: nogle kunne malkes, andre kunne slagtes

7 Ned af Harald Skovbys Gade

Læg mærke til at gaden du står i er stejl ned mod åen. Grunden til denne niveauforskel er, at du står midt på den gamle vold, der løb rundt om Aros. Volden blev anlagt ved åen i 930'erne fordi Gorm den Gamle havde brug for at beskytte sin handelsby

8 Stentrappen

Med et kig op af stentrappen kan man fornemme, hvordan den gamle vold fortsat præger terrænet med højdeforskelle her i midten af Aarhus. Volden blev anlagt i 930'erne og udbygget nogle årtier senere, så den blev 5-6 meter høj og 18 meter bred.

9 Bispetorv - vikingetiden i dag

Moesgård Museum havde så sent som i efteråret 2009 gang i en større udgravning på Bispetorv blandt andet for at blive klogere på vikingetiden i Aarhus. I alt er der i Aarhus igennem tiden blevet foretaget mere end 100 arkæologiske udgravninger.

10 Nordea – og vikingerne...

Når Nordea har åbent har du fri og gratis adgang til det vikingemuseum, som ligger i bankens kælder. Museet er anlagt dette underlige sted, fordi det lige præcis var her, man i 1963-64 foretog de første større arkæologiske udgravninger i Aarhus.

11 Volden

Her gik den gamle vold, som blev anlagt tilbage i Vikingetiden. Gaden, der hedder Volden, menes at være anlagt på den udjævnede vold, og gaden stammer derfor formentlig fra slutningen af Middelalderen. Dermed er Volden godt 500 år gammel.

12 Pustervig - Byens liv – håndværk og husflid

I Aros holdt smeden formentlig til her omkring Pustervig. Navnet Pustervig kommer af, at smeden blev omtalt som kulpuster fordi han brugte blæsebælg. På grund af brandfare var han bosiddende helt op af volden og dermed uden for bykernen.

13 Om åen

Istiden sluttede for 12.000 år siden. Isen trak sig tilbage og dannede Brabrandfjorden 12 kilometer ind i landet. Ved sin udmunding var den godt en kilometer bred - fra den nuværende Europaplads til Østbanetorvet. Fjorden blev siden til Aarhus å.

14 Immervad

I 900-årene ville du på dette sted befinde dig udenfor Aros. Men helt uciviliseret ville her næppe være, da det menes, at Immervad er den ældste overgang over åen. Selve navnet Immervad synes at dække over stedets funktion som vadested.

15 Dagliglivet – befolkningen klædedragt og personligt udstyr

I vikingetiden – og i Aros – bar folk tøj lavet af uld eller hør. Både kvinder og mænd bar smykker og ringe af bronze eller sølv. Vikingerne var ganske forfængelige og deres hår og, for mændenes vedkommende, skæg var velholdt og velplejet.

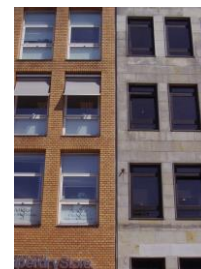
16 Aarhus Katedralskole

Ved Aarhus Katedralskole er der ved udgravninger fundet eksempler på små religiøse symboler som for eksempel en bronzeamulet, der kunne bæres om halsen. I området her er også fundet spydamuletter, og der er fundet en bjørnetand med et ophængningshul.

17 Husene i Aros

Vikingerne boede i huse, der var noget mindre end dem vi bor i i dag. Arkæologiske udgravninger i det centrale Aarhus har vist, at Aros' indbyggere har boet i huse, der var godt fem meter brede og 10 meter lange.

18 Forsvar af Aros

Vikingerne havde valgt et rigtig godt sted til deres by. Ved åens munding og inderst i bugten. Via åen kunne de sejle ind i landet og komme i kontakt med folk længere inde i Østjylland. Via bugten havde de adgang til resten af verden.

